

מכתבים מהרבנים הגאונים ז"ל

גאונותו של המחבר ז"ל ידוע ומפורסם, ואין צריך לראיות והוכחות. ואעפ"כ מצאנו לנכון להדפיס בזה דבריהם של חשובי הרבנים והגאונים שהכירו אותו באופן אישי, והעידו עליו. וה"ה הרב הגאון המפורסם מוהר"ר יחזקאל אבראמסקי ז"ל, בעמח"ס "חזון יחזקאל", שכיהן אז כראב"ד בלונדון; הרה"ג הרה"ח ר' שלמה יוסף זיון ז"ל, עורך אנציקלופדיא תלמודית, שהכיר את המחבר עוד בהיותם שניהם תלמידים צעירים בבאברויסק, רוסיא; הרה"ג הרה"ח ר' משה זובער ריבקיין ז"ל, ר"מ בישיבת 'תורה ודעת', שהכיר את המחבר עוד בהיותם תלמידים יותר מבוגרים, בישיבת "תומכי תמימים" בליובאוויטש.

* * *

מהגאון הרב יחזקאל אבראמסקי ז"ל

בסוף שנות הסמ"ך (תרס"ט) חיפשו ראש ישיבה בליובאוויטש ויצא כרוז בעולם התורה שמי שרוצה להיות ראש ישיבה עליו לנסוע לעיירה ליובאוויטש ולמסור שיעור לדוגמא ("געבן אַ פּלפּול שיעור אַלעס אַ פּראָבע"), כדי לבחון אם אכן ראוי הוא למשרה. **ידוע** הי' שבליובאוויטש הבחורים לומדים בשקידה, העמקה והתמדה ויש ביניהם בחורים למדנים, בקיאים בש"ס ופוסקים. תלמידי ישיבת תו"ת ידועים היו גם כיראי שמים ומרביצי תורה. הייתי כבר גאון מפורסם בעולם הישיבות, הי' לי שם טוב כלמדן וכמחדש והספקתי אף לחבר ספרים על התוספתא (שעדיין לא נדפסו אז), המשרה בליובאוויטש קסמה לי מאד והייתה אתגר עבורי.

ארזתי חפצי ונסעתי לעיר ליובאוויטש, הנסיעה היתה קשה ולקחה לי כמעט שבועיים אבל כשהגעתי למשרד הישיבה, הרבי הריי"ץ, שהי' המנהל פועל של הישיבה, קבל אותי בכבוד וסדר לי אכסני' מכובדת כיאות. אמור הייתי למסור שיעור לפני התלמידים בזאל הגדול כעבור שבוע.

השבוע ששהיתי בליובאוויטש היתה חווי' עבורי, רוב היום הייתי ב"זאל" בו למדו הבחורים שעשו עלי רושם רב, כולם היו מגודלי זקן, לא כפי שהורגלתי בישיבות שלמדתי ולימדתי עד עתה. כולם לבשו בגד עליון ארוך (כפי שנודע לי אח"כ, בליובאוויטש הלכו הבחורים עם מקטורן באורך שלשת רבעי כדי לכסות את הציצית, כי פעם אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שראה בחור שהלך עם טלית קטן כשהציצית נסרכת מתחת למקטורן והתבטא "דאָס איז חיצוניות" (זוהי חיצוניות) ומאז התחילו הבחורים ללכת עם מקטורן ארוכה יותר), ראיתי כיצד שקועים הם בלימוד, בזיכוך המידות ביראת שמים ובעבודת התפילה. אמנם ענין התפילה ולימוד החסידות היו רחוקים ממני וזרים, אבל הערכת את העדינות והאמת הנסוכה על פניהם של התלמידים וגם הנהגתם בחיי יום יום הרשימה אותי מאוד.

היתה לי הזדמנות פז לדבר עם התמימים בעניני לימוד, כי ידעתי שיש ביניהם בחורים גאונים הבקיאים בש"ס ובפוסקים. אבל בליובאוויטש הבחורים האלו היו נחבאים אל הכלים ולא התגאו בלמדנותם, לכן לא יכולתי לזהות אותם בקלות. כן נמסר לי שבין הבחורים ישנו כעין וועד שמוסר להנהלת הישיבה את דעתם על השיעור ועל המגיד שיעור אם ראוי הוא להתקבל כמעומד לראש ישיבה, אבל לא הצלחתי גם להתחקות על ידיעה זו.

בגלל דרכי התקשורת הלא מפותחות לא ידעתי איזו מסכת למדו אז בישיבה והכנתי שיעור במסכת אחרת. לכן כמה ימים לפני השיעור הודיעו לבחורי הישיבה

בשמי, באיזה מסכת אמסור את השיעור ועל איזה ענין אתפלפל. מסרתי את ה"מראי מקומות" עליהם אבנה את הפלפול כדי שהבחורים יוכלו להכין את עצמם והיו נהירים בעניינים עליהם אדבר.

ה"זאל" הי' מלא מפה לפה כשהתחלתי להרצות את השיעור. כמה מאות בחורים ישבו בדרך ארץ וקבלוני בכבוד הראוי. הרצאתי את השיעור במשך כשעתיים או יותר. בחורים שאלו באמצע שאלות עמוקות ביותר שהיו אתגר עבורי והי' עלי להתאמץ כדי לענות עליהם. נהיית מהשיעור ונהיית מהשתתפות התלמידים. גמרת את השיעור מרוצה מעצמי. עמלתי על השיעור הרבה זמן, מסרתי הרבה חידושים שחידשתי ועל כל הקושיות ששאלו באמצע השיעור עניתי בטוב טעם, לכן הייתי משוכנע שיקבלו אותי כראש ישיבה.

למהרת בבוקר נפגשתי עם ה"מנהל פועל" של הישיבה, הרבי הרי"ץ. הוא הודה לי על טירחתי ועל השיעור ואמר לי שבעוד כמה ימים תהי' אסיפת ההנהלה ולאחרי ימסרו על החלטתם לרבי הרש"ב ויכתבו לי במכתב אם הישיבה קבלה אותי לראש ישיבה.

ממשרד הישיבה נתנו לי כסף עבור כל הוצאות הדרך הלך וחזור. שכרו עבורי את פיישע "בעל עגלה" שיסיע אותי לתחנת הרכבת ברודניא, ומצד כבוד ודרך ארץ שלחו מטעם הישיבה את הבחור, התלמיד, הגאון ר' אברהם אלי' פלוטקין ללוות אותי לתחנת הרכבת כדי שלא אסע לבד.

אחרי כברת דרך התחלנו לדבר בדברי תורה, הרגשתי שהרוא"א פלוטקין, למרות גילו הצעיר, הינו מלא וגדוש בש"ס ופוסקים, גאון ובקי בכל חדרי התורה. תוך כדי דיבור, מתוך נימוס ודרך ארץ נגע ר' אברהם אלי' בענין עליו ביססתי את השיעור שמסרתי בישיבה. הוא שאל אותי כמה שאלות וכשניסיתי למצוא תשובות ותירוצים מתאימים התחוור לי לפתע שהבחור הצעיר שלפני מוטט, בעצם, בבת אחת, את כל הבניין עליו בנית את הפלפול שלי.

הבנתי (יותר נכון "הרגשתי") שר' אברהם אלי' הוא אחד הבחורים שכנראה ייתן את דעתו על השיעור בפני ההנהלה. ולפי הקושיות שהציג בפני הבנתי שמן הסתם לא יקבלו אותי להיות ראש ישיבה בליובאוויטש. וכמו שחששתי כך הי'.

למען האמת, היטב חרה לי הדבר, מורגל הייתי להערכה בידיעותיי בלימוד ובהרבצת התורה בין חברי, ידידי ובני משפחתי, ובליובאוויטש נראה הי' שנכשלת. אבל את ה"דרך ארץ", העדינות ואהבת ישראל של הבחור שליווה אותי לתחנת הרכבת, לא שכחתי. בחור כזה אם הי' בישיבה אחרת הי' שואל את השאלות ברבים, מבזה אותי ורומס אותי עד עפר לעיני כל תלמידי הישיבה, כדי שאסע משם בבזיון. אבל הוא, להפך, לא שאל כלום ב"זאל" לעיני כל, אלא נסע במיוחד ללוות אותי לתחנת הרכבת, כי חיכה להזדמנות שנהי' לבד. רק בדרך אגב התחיל לשאול שאלה על השיעור שלי, ובדרך אגב הראה לי בדרכי נועם ובכבוד שטעיתי ושהבניין עליו בנית את הפלפול שלי הי' ללא יסודות.

כאן התחילה הידידות בינינו. הנני אסיר תודה לו עד היום על החסד של אמת שעשה עמדי, ועל כן הרגשתי חובה וזכות לסייע להרב ר' אברהם אלי' כשזיכני השי"ת בשנת תרצ"ב לצאת מעמק הבכא. במשך השנים שלחתי לו חבילות מזון להחיות נפשו ונפש ב"ב והנני מוסיף לשלוח עזר וסיוע לזוגתו הרבנית עד היום.

מהגאון הרב שלמה יוסף ז"ל

Rabbi
S. J. ZEVIN
Jerusalem, Jona 5

טלפ. 25514

ה ר ב
שלמה יוסף זוין
ירושלים. יונה 5

ב"ה, ירושלים יום א' ט"ו אלול תשכ"א

נהירנא כד הוינא טליא ולמדתי בישיבה בבאברויסק יחד עם הרב הגאון ר' אברהם אליהו פלוטקין ז"ל, שהיה אף הוא אז צעיר לימים, והיה שקדן ועמקן כאחד. שוקד על לימודו בהתמדה רבה, ומעמיק לחדור ולהבין גופי הענינים. ברבות הימים, ואחרי שנפרדנו למקומות שונים, נפגשנו שוב פעמים אחדות, והוא כבר גדול בשנים ובחכמה בישיבת התמימים בליובאוויץ, ובהמשך הזמן נודע לרב מפורסם וחסיד נלהב. קוינו לגדולות ממנו, ולמרבה הצער הלך לעולמו כמעט בדמי ימיו. עכשיו שמחתי לראות שנשארו ממנו כתבי-יד יקרים בחידושי תורה, ובני משפחתו מוציאים אותם לאור בספר מיוחד. עברתי על מקצת מהדברים מהקונטרסים האחדים שהיו למראה עיני ונהניתי לראות שהוא מתהלך ברחבה בסוגיות הש"ס והפוסקים ושכלו ישר הולך בסברא נכונה ובהבנה חודרת המצורפות לבקיאות, ואין ספק שהוגי תורה ימצאו בספר ענין רב. יישר חילם של העוסקים בהוצאת הספר לזכרון קודש להמחבר ז"ל ולתועלת הרבים.

אוריאל ז"ל

ב"ה, ירושלים יום א' ט"ו אלול תשכ"א

נהירנא כד הוינא טליא ולמדתי בישיבה בבאברויסק יחד עם הרב הגאון ר' אברהם אליהו פלוטקין ז"ל, שהיה אף הוא אז צעיר לימים, והיה שקדן ועמקן כאחד. שוקד על לימודו בהתמדה רבה, ומעמיק לחדור ולהבין גופי הענינים. ברבות הימים, ואחרי שנפרדנו למקומות שונים, נפגשנו שוב פעמים אחדות, והוא כבר גדול בשנים ובחכמה בישיבת התמימים בליובאוויץ, ובהמשך הזמן נודע לרב מפורסם וחסיד נלהב. קוינו לגדולות ממנו, ולמרבה הצער הלך לעולמו כמעט בדמי ימיו. עכשיו שמחתי לראות שנשארו ממנו כתבי-יד יקרים בחידושי תורה, ובני משפחתו מוציאים אותם לאור בספר מיוחד. עברתי על מקצת מהדברים מהקונטרסים האחדים שהיו למראה עיני ונהניתי לראות שהוא מתהלך ברחבה בסוגיות הש"ס והפוסקים ושכלו ישר הולך בסברא נכונה ובהבנה חודרת המצורפות לבקיאות, ואין ספק שהוגי תורה ימצאו בספר ענין רב. יישר חילם של העוסקים בהוצאת הספר לזכרון קודש להמחבר ז"ל ולתועלת הרבים.

שלמה יוסף זוין